

Številka 2 | letnik XXIII (2023/24) | december 2023 | brezplačnik

DIJAK

2023/24

Posebna izdaja revije

Štuöent

ChatGPT

nanouöenje

One Piece

izposoja 🎮 v knjižnicah

🌐 www.student.si

📘 [revija.student](https://www.facebook.com/revija.student)

🐦 [revija_student](https://twitter.com/revija_student)

🎧 [Student.si](https://www.student.si)

NAJBOLJŠE S SPLETA

Vse štipendije, ki jih lahko pridobite dijaki

<https://www.student.si/studij-in-kariera/srednje-sole/vse-stipendije-ki-jih-lahko-pridobite-dijaki/>

Kateri srednješolski izobraževalni programi so na voljo?

<https://www.student.si/studij-in-kariera/srednje-sole/kateri-srednjesolski-izobrazevalni-programi-so-na-voljo/>

GTA 6 s prvim napovednikom, ki je zrušil internet

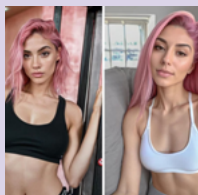
<https://www.student.si/zabava/igre/gta-6-s-prvim-napovednikom-ki-je-zrusil-internet/>

Kateri poklici bodo najbolj zaželeni v letu 2024

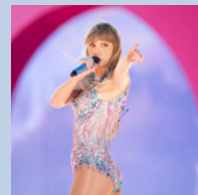
<https://www.student.si/studij-in-kariera/zaposilitev/kateri-poklici-bodo-najbolj-zazeleni-v-letu-2024/>

Manekenka, ki jo je ustvarila umetna inteligenca: Aitana Lopez zasluži nor denar

<https://www.student.si/ajf-je/tech/manekenka-ki-jo-je-ustvarila-umetna-inteligenca-aitana-lopez-zasluzi-nor-denar/>

Swiftonomics – ali kako fenomen Taylor Swift spreminja gospodarstvo

<https://www.student.si/zabava/glasba/swiftnomics-ali-kako-fenomen-taylor-swift-spreminja-gospodarstvo/>

4 ideje za izvirna in denarnici prijazna decembrska darila

<https://www.student.si/izpostavljeno/druzba/4-ideje-za-izvirna-decembrska-darila-na-budzetu/>

Kaj vse so napovedali Simpsonovi? Nekaj stvari je kar srhljivih

<https://www.student.si/zabava/film/kaj-vse-so-napovedali-simpsonovi-nekaj-stvari-je-kar-srhljivih/>

Dijak: posebna izdaja revije Študent

Številka 2 | letnik XXIII (2023/24) | december 2023

Izdajatelj:

Nevtron & Company, d. o. o., Ljubljana
Koprska ulica 72, 1000 Ljubljana

Odgovorni urednik:

Emanuel Vidmar
emanuel.vidmar@nevtron.eu

Glavni urednik:

Matjaž Lesjak

Vsebinska urednica:

Katja Stojić

Vsebina: Špela Bošnjak, Žiga Kastelic, Tilen
Kemperle, Nina Marčeta, Tjaša Sušnik, Janko Šali

Oglasno trženje:

Rozalija Hartman, Karmen Pavlič

Oblikovanje in prelom:

Sara Krapež

Slike: istock

Lektoriranje:

Sonja Poznič Cvetko

Revija je brezplačnik.

Razvid medijev: št. 1353

Vso gradivo v reviji Dijak je avtorsko zaščiteno. Reproduciranje celote ali delov brez pisnega soglasja izdajatelja je prepovedano. Vse znamke, logotipi in slike so zaščiteni in so last njihovih lastnikov oziroma organizacij. Izdajatelj in uredništvo ne odgovarjata za vsebino in resničnost oglasnih vsebin in vsebin prevzetih s strani drugih organizacij. Prispevke, ki so v reviji označeni z rubriko Predstavitev, objavljamo v sodelovanju z organizacijami.

ISSN 2670-6903

ZANIMIVOSTI O VPISU V SREDNJO ŠOLO ZA LETO 2023/24

5 HITRIH DEJSTEV O VPISU V SREDNJO ŠOLO 2023/24

1. Letošnjo pomlad je osnovno šolo zaključilo 21.571 devetošolcev (lani 19.881), kar je 1.690 kandidatov več kot lani.
2. Za vpis v srednje šole za šolsko leto 2023/2024 se je prijavilo 22.870 kandidatov.
3. Prvotno število razpisanih mest (25.560) za vpis novincev v srednje šole za letošnje šolsko leto 2023/2024, ki je bilo objavljeno z razpisom januarja letos, se je malenkost spremenilo. Število se je zmanjšalo na 25.428 razpisanih mest.
4. Mreža vajeniških šol se je nekoliko razširila. V taki obliki izobraževanja se lahko dijaki izobražujejo v 21 programih (lani v 14) na 18 šolah.
5. Izbirnega postopka se je moralo zaradi omejitve udeležiti 45,9 odstotka prijavljenih kandidatov, kar je 3,4 odstotka več kot lani.

Avtor: Žiga Kastelic

VPIS V GIMNAZIJE PADEL

Delež prijavljenih kandidatov v primerjavi z lanskim letom je v vseh vrstah programov, razen v gimnazijskih, večji, in sicer je delež prijavljenih:

- v programih nižjega poklicnega izobraževanja 2,7 odstotka (lani 2,6 odstotka),
- v programih srednjega poklicnega izobraževanja skoraj 19 odstotkov (lani 18,7 odstotka) in
- v programih srednjega strokovnega izobraževanja 43,5 odstotka (lani 42,9).

VELIKO ZANIMANJA JE BILo ZA ...

Na področju srednjega strokovnega izobraževanja je bilo letos zaznati izrazito povečanje zanimanja za vpis v programa Gradbeni tehnik in Ekonomski tehnik, veliko zanimanja je bilo tako kot vsako leto tudi na programih Tehnik računalništva, Zdravstvena nega, Predšolska vzgoja in še v nekaterih drugih.

Med programi srednjih poklicnih šol letos še posebej izstopa zanimanje za vpis v programa Frizer in Pečar – polagalec keramičnih oblog.

#LEPO JE BITI KMET

Gregor Slavec,
inovativni mladi kmet 2021

To je moj sanjski poklic. Ponosen, da sem kmet. Jaz se imam za zelo uspešnega človeka. To je moj hobi, to je moj način življenja. Moja družina je to zelo lepo sprejela. In vsi smo ponosni, da smo del podeželja in da pripomoremo vsaj en delček k ohranitvi te prelepe Slovenije.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

NANOUCENJE

UCENJE ZA VSE S POMANJKANJEM POZORNOSTI

KAKO JE NANOUCENJE DRUGAČNO OD MIKROUCENJA?

Nanoučenje je drugačno od mikroučenja, čeprav sta oba koncepta podobna in se pogosto uporabljata izmenično. Nanoučenje se običajno nanaša na vsebino, ki jo je mogoče obdelati v sekundah ali minutah, kot je kratek video ali interaktivna animacija.

Po drugi strani pa se mikroučenje nanaša na vsebino, ki jo je mogoče obravnavati v nekaj minutah do eni uri. Vsebina mikroučenja je običajno bolj poglobljena kot vsebina nanoučenja in lahko vključuje interaktivne dejavnosti, videe in kvize.

Avtor: Špela Bošnjak

RAZLOGI ZA UPORABO NANOUCENJA

5 razlogov za to, da bo nanoučenje ostalo in postalo pomembna učna metodologija za študente v prihodnosti:

- 1. Večja vključenost in zadrževanje:** Nanoučenje omogoča učencem, da se osredotočijo na en koncept naenkrat, kar jim lahko pomaga bolje ozavestiti informacije.
- 2. Prilagodljivost:** Nanoučenje je mogoče izvajati v različnih formatih, kot so videoposnetki, podcasti in besedilo, zaradi česar je dostopno učencem različnih učnih stilov.
- 3. Priročnost:** Dostopno je kadarkoli in kjerkoli, zaradi česar je primerno za učence, ki so zaposleni ali imajo omejen čas.
- 4. Stroškovna učinkovitost:** Nanoučenje je mogoče zagotoviti po nižji ceni kot tradicionalne oblike izobraževanja.
- 5. Privlačnost:** Z vključitvijo elementov igre ga lahko naredimo bolj interaktivnega in privlačnega.

GIMNAZIJA ŠIŠKA

naj športna šola

KAKŠNA JE PRIHODNOST IZOBRAŽEVANJA?

Spletno učenje

Če izznamemo sekundarno socializacijo (pa je ne bi smeli), lahko učitelji prav vse svoje delo opravijo enako dobro (če ne še bolje) na internetu. Posneta predavanja ali v živo na platformah, digitalna interaktivna orodja, možnost bolj individualiziranega učenja in še kaj.

Igranje igric

Pouk bi lahko prevzel nekaj lastnosti videoigrice: dobivanje točk, nagrad, lestvice uvrstitev. S tem bi ure hitreje minile, učenci bi bili bolj skoncentrirani in se posledično bolje naučili. Izključena ni niti uporaba naprav VR.

Blockchain

Čeprav je digitalna redovalnica zdaj varna pred požarom ali poplavo, na spletu nanjo čakajo druge nevarnosti. Da bi se temu izognili, je treba poskrbeti za varnost omrežij in podatkov na njih. Trenutno je najboljši kandidat za to tehnologija blockchain.

Umetna inteligenca

Čeprav je odsvetovano uporabljati ChatGPT za pisanje seminarskih nalog, je to še vedno odlično orodje tako za učence kot učitelje. Umetna inteligenca prinaša nove karijerne

poti in čeprav kurikulumi še niso posodobljeni, se je treba o njej vsekakor izobraževati.

Učenje mehkih znanj

Poročilo Svetovnega gospodarskega foruma pravi, da bodo kmalu najbolj zaželjene veščine kritično mišljenje, kreativnost, sposobnost reševanja problemov in čustvena inteligenca. Izziv bo predvsem najti ravnovesje med virtualnim poukom in srečanji v živo, kjer se lahko omenjene veščine edino razvijejo.

Nanoučenje ali boj proti krajšanju pozornosti

Lansko leto sta Yahoo in OMD Worldwide naredila raziskavo obsega pozornosti in ugotovila, da ima »Tik-Tok generacija« obseg pozornosti 1,3 sekunde. Izobraževanje se bo moralo temu hočeš-nočeš prilagoditi s t. i. nanoučenjem. To je oblika učenja, pri kateri se snov razdeli na majhne kose, petminutne videe, enostranska besedila ipd.

Vseživljenjsko učenje

Četrta industrijska revolucija bo vplivala na vsaj 50 % vseh služb in karier, pravijo. Skoraj nihče več ne more pričakovati, da bo celo svojo kariero uporabljal znanje, ki ga je dobil med študijem. Morali se bomo ponovno izobraziti, pridobiti nove veščine, skratka, šole nikoli ne bo konec.

MOZOLJI?

Ne stiskaj, uporabi ialuxid.

1. Uporabi **IALUXID CLEAN** in temeljito **očisti kožo**
2. Uporabi **IALUXID GEL** in ga **nanesi na mozolje**

V lekarnah in prodajalnah Sanolabor

www.ialuxid.si

Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana

Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana (www.svsgugl.si) je šola z več kot 70-letno tradicijo, uspehi in ambicijami.

Na šoli izvajamo štiri programe: program predšolska vzgoja, program gimnazija in dve smeri umetniške gimnazije – smer sodobni ples ter smer gledališče in film.

Pouk na SVŠGUGL poteka v sodobno opremljenih učilnicah, praktične ure pouka pa potekajo tudi v kabinetih z instrumenti, plesnih in gledaliških dvoranah, filmskih in glasbenih studiih ter učilnicah, prirejenih za odrske nastope. Pouk je dopolnjujemo s praktičnim delom, vajami in laboratorijskim delom, projekti ERASMUS+ ter ekskurzijami, delavnicami, obiski kulturnih prireditev, tabori in športnimi dnevi. Na podlagi želja dijakov na šoli vsako

leto izvajamo veliko različnih krožkov in tečajev. Šola ima brezžični dostop do interneta, vsak dijak ima na voljo svojo garderobno omarico. Pouk poteka na dveh lokacijah za Bežigradom, ki sta blizu druga drugi.

Naši dijaki med izobraževanjem dosegajo dobre rezultate. Izpostavili bi uspešno napredovanje dijakov ob koncu šolskega leta in zane-marljiv osip. Uspešnost na poklicni maturi je nad, na splošni maturi pa primerljiva s slovenskim povprečjem.

V šolskem letu 2023/2024 šolo obiskuje 988 dijakinj in dijakov, zaposlenih pa je 104 učiteljev in učiteljic. Posebnost naše šole predstavljajo različni programi, ki se med seboj prepletajo, in prav izkoriščanje sinergije pomeni dodatno kakovost pri različnih šolskih in interesnih dejavnostih.

KAKO DO SOBE V DIJAŠKEM DOMU?

Namen dijaških domov je zagotavljanje urejenih življenjskih in učnih pogojev ter uspešna vzgoja dijakov, ki začasno bivajo zunaj domačega okolja. Pogoj za vpis v dom je seveda tudi status dijaka.

Postopek prijave

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport v začetku januarja izda razpis za sprejem dijakov v dijaške domove. Posamične domove si lahko ogledaš na informativnih dnevih. Prijaviš se lahko do začetka aprila, pri čemer velja izpostaviti, da datumi v zvezi s prijavi v dijaške domove sovpadajo z datumi za vpis v srednje šole. Maja izveš, ali si sprejet v želeni dom ali ne, junija pa sledi še vpis. Konec avgusta sledi nastanitev v dom.

Bivanje v dijaškem domu ni brezplačno

Cene se med domovi nekoliko razlikujejo. Na podlagi sklepa komisije za oblikovanje cen v dijaških domovih je izhodiščna cena oskrbnine 232,81 evra na mesec (cena za 22 dni prisotnosti). Posamezen dom jo sicer lahko spremeni za 10 odstotkov, sicer potrebuje soglasje ministra. V to

ceno so vštetni stroški, povezani s prehrano, in stroški nastanitve. Podrobnejše informacije najdeš na spletnih straneh domov. Starši lahko ob vpisu v dom prosijo tudi za državno subvencijo – pogoj za subvencioniranje je, da sta v dijaških domovih vsaj dva otroka iz družine. V tem primeru ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport starejšemu otroku krije stroške bivanja.

Bivaš lahko v dvoposteljnih in triposteljnih sobah

V dogovoru z domom je možno dijaku zagotoviti tudi svojo sobo – tu gre predvsem za primere športnikov ali glasbenikov, ki imajo s seboj različne rekvizite, zaradi katerih potrebujejo več prostora. Vsak dijak ima v sobi svojo pisalno mizo, posteljo in omaro. Omeniti velja še, da so dijaki in dijakinje v dijaških domovih ločeni.

Poleg bivanja tudi vzgoja dijakov

Naloge dijaškega doma so zagotavljati bivanje in vzgojo dijakov v času bivanja v njem v skladu s standardi bivanja in vzgojnim programom. Dijaki morajo spoštovati domska pravila in hišni red.

Pizzeria Foculus
1996

SKOČI NA PIZZO!

Gregorčičeva 3, Ljubljana, 01 421 92 95, www.foculus.si

DIJAŠKA SUBVENCIONIRANA PREHRANA: KAKO JO UREDITI?

Dijaška subvencionirana prehrana je namenjena učencem in dijakom, ki izhajajo iz socialno manj vzpodbudnih okolij. S subvencionirano prehrano se jim zagotavlja cenejši ali brezplačen obrok, s čimer se izboljšuje dostopnost šolske prehrane.

Vse, kar moraš vedeti o srednjih šolah:

KOMU JE NAMENJENA DIJAŠKA SUBVENCIONIRANA PREHRANA?

Za pridobitev subvencije je potrebno biti prijavljen na šolsko prehrano. Učenci in dijaki, ki so nameščeni v rejniško družino, imajo pravico do brezplačne malice. Prav tako so do te upravičeni dijaki, ki so prosilci za azil, ter tisti, ki so nameščeni v zavode za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami oziroma v domove za učence in obiskujejo šolo zunaj zavoda.

KAKO DOSTOPATI DO SUBVENCIJE?

Postopek uveljavljanja subvencionirane prehrane poteka preko Ministrstva za vzgojo in izobraževanje. Vloge za subvencijo malice praviloma ni treba vlagati. Vlogo je potrebno vložiti samo v primeru, če družina nima veljavne odločbe o otroškem dodatku ali državni štipendiji. Mogoče jo je oddati po pošti ali osebno.

KAKO VISOKE SO SUBVENCIJE ZA DIJAŠKO PREHRANO?

Višina subvencije malice za dijake je odvisna od dohodkovnega razreda. Na primer, v prvem dohodkovnem razredu, kjer je povprečni mesečni dohodek na osebo do 516,76 evrov, je višina subvencije 100%.

Avtor: Nina Marčeta

V drugem dohodkovnem razredu, kjer je povprečni mesečni dohodek na osebo od 516,77 do 652,12 evrov, je višina 70%. V tretjem dohodkovnem razredu, kjer je povprečni mesečni dohodek na osebo od 652,13 do 787,44 evrov pa višina znaša 40%.

Poleg tega je šola dolžna organizirati toplo ali energijsko in hranilno bogatejšo hladno malico za dijake. Šola lahko ponudi tudi zajtrk, kosilo in popoldansko malico kot dodatno ponudbo. Dietne obroke pa organizira v okviru dodatne ponudbe, v skladu s svojimi zmoglostmi.

Cena malice v osnovni in srednji šoli je vrednost, po kateri šola zagotavlja malico učencem in dijakom. Ceno malice določijo ministri, pristojni za izobraževanje, praviloma pred začetkom vsakega šolskega leta.

Seriya One Piece:

Netflixu uspela najboljša predelave animeja in mange v enem

Avtor: Žiga Kastelic

One Piece je nekaj, kar nosi status legende. Vsaj v svetu mang in animejev, kjer mu ne gre oporekati naziva, s katerim se bohoti.

S piratskim glasom lana McShana kot pripovedovalca zgodbe nas pričaka obširen svet. Slavni pirat Gold Roger čaka na svojo usmrtimev, ko zbrani javnosti izda, da je nekje v svetu skrnil svoj zaklad. Svet se s temi besedami spremeni, ko ga ponovno zagledamo dvaindvajset let kasneje. Piratski svet neprestano išče zaklad, imenovan One Piece.

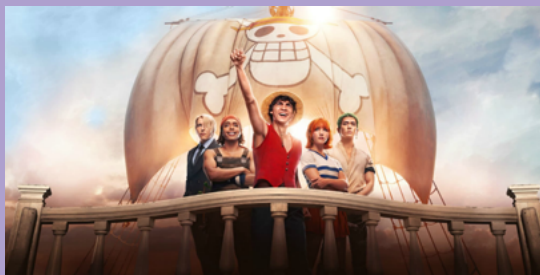
Monkey D. Luffy je eden od piratov, ki išče ta zaklad. Skozi groteskne, duhovite in srčne prizore spoznavamo protagonista oziroma protagoniste – piratsko posadko – in preko njih celoten svet serije in ljudi ter bitja, ki ga naseljujejo. Nekaj, kar Netflixovemu Veščcu nikakor ni uspelo, uspe One Piecu v le nekaj trenutkih. Predstavi nam hierarhijo, obširnost in pravila sveta ter tako svet kot tak.

Ustvarjalci serije, ki so zvesti izvorniku

Uspeh je v veliki meri zaslug ustvarjalcev, ki so bili zvesti izvorniku ter se vseskozi očitno trudili pokloniti predlogi, zaradi katere so sploh tu. Tu gre velik poklon Stevenu Maedi in Mattu Owensu, saj jima je uspelo nekaj (na žalost) nepričakovanega. Uspelo jima je predelati anime.

One Piece, če nismo gledali animeja ali brali mange?

Gre za vstop v anime svet za tiste, ki se jim zdi anime svet preprosto preveč ekstravaganten. Ampak One Piece gledalca vrže v neznan

svet, mu razloži njegovo zasnovo in pravila, predstavi glavne protagoniste in antagoniste, njihove skrite in ne tako skrite namene, napove pričakovanja in da vsem sklopom možnost, da zasijejo.

Ali je One Piece všeč tudi ljubiteljem mange in animeja? Glede na odzive, ja. Gre za enega najbolj gledanih Netflixovih naslovov v zadnjih letih, ocene so presenetljivo pozitivne in vse to napoveduje nadaljevanje serije, ki je postala prava uspešnica za Netflix in predelave animeja nasploh.

One Piece je vreden ogleda, saj smo pričeli zgodovinskemu trenutku

Če so nekoč ljubitelji mange One Piece govorili, da jo mora svet nujno prebrati in so ljubitelji animeja to ponavljali za svoj priljubljeni izdelek, se slednjim zdaj pridružujejo še gledalci serije. Ker je One Piece nekaj, kar bi moral videti vsak. Gre za mejnik v predelavi mang/animejev v igrano različico, čemur je vedno lepo biti priča. In tokratne priložnosti ne gre zamuditi. One Piece je eno najlepših presenečenj zadnjih let.

SLOVENSKE KNJIŽNICE SE PRILAGAJAJO: IZPOSOJA VIDEOIGER

Knjižnice so kraj, kjer si izposojamo knjige. To je dejstvo in bit teh ustanov. So prostor sproščenosti in miru, zadnja leta pa se morajo prilagoditi vse bolj tehnološkemu svetu. Zatorej je že več let aktualna izposoja filmov na DVD-jih, glasbenih zgoščenk in e-knjig. Zdaj se izposoji pridružujejo tudi videoigre, ki so vsekakor velik korak k pritegovanju pozornosti mlajše generacije in ljubiteljev videoiger. To je med prvimi v Sloveniji storila Mestna knjižnica in čitalnica Idrija.

IDRIJSKA KNJIŽNICA ZDAJ TUDI Z IZPOSOJO KONZOLNIH IGER

Mestna knjižnica in čitalnica Idrija je med prvimi v Sloveniji, ki ponuja izposajo konzolnih iger za PlayStation. »Mestna knjižnica in čitalnica Idrija je bila vedno odprta za uvajanje novih idej in konceptov za svoje uporabnike. Spomnimo se samo Bajtabukev in paketov presenečenja za bralce, ki se želijo na slepo prepustiti priporočilom knjižničarjev. Tokrat je knjižnica postregla z novo zamisljo, ki bo zagotovo pritegnila pozornost strastnih igralcev – možnost izposoje konzolnih iger za Playstation 4,« je ob pridobitvi zapisal koordinator in organizator filmskega programa Filmskega gledališča Idrija Tim Božič. Kot pravijo v idrijski knjižnici bo ta inovativna pobuda MKČI postavila med prve javne knjižnice v Sloveniji, ki ponujajo konzolne igre svojim uporabnikom. »Prednosti te pobude so očitne – ne samo da privablja nove uporabnike v knjižnico, ampak tudi zagotavlja novo obliko zabave za obstoječe. Poleg tega spodbuja družbeno interakcijo, saj lahko igralci uživajo v igrah s prijatelji ali družino, in lahko služi celo kot izobraževalno orodje, saj so nekatere igre zasnovane za učenje o zgodovini, znanosti in drugih predmetih,« so jasni v knjižnici.

To je odličen pokazatelj prilagoditve knjižnične ustanove vse bolj elektronski in tehnološki publiki. Kaže na to, da so knjižnice pripravljene raziskovati in odkrivati nove načine, s katerimi bi privabile in vključile nove uporabnike ter obstoječim ponudile nove izkušnje.

Knjižnice zdaj (že nekaj časa) niso več le kraj za knjige, ampak tudi središče družbenih interakcij in zabave.

KAKO LAHKO CHATGPT IZKORISTIŠ PRI ŠTUDIJU IN KJE JE POPOLNOMA NESMISELN?

Avtor: Tjaša Sušnik

KAKO LAHKO UPORABA CHATGPT IZBOLJŠA IZOBRAŽEVANJE?

Ker za njegovo uporabo potrebuješ le dostop do interneta, lahko ChatGPT poveča dostopnost izobrazbe. Omogoča povsem personalizirano učenje, saj ga vprašaš točno tisto, kar te zanima. S tem je tudi vedno prilagojen znanju posameznika. Koristi tudi izvajalcem predmetov, ki lahko z njegovo pomočjo poiščejo več idej za naloge.

KAKŠNE PROBLEME PRINAŠA UPORABA CHATGPT V IZOBRAŽEVANJU?

Poleg tega, da je pri globljih vprašanjih neuporaben, ti lahko ChatGPT poda zelo netočne in napačne informacije. ChatGPT namreč lahko navede celo vire in reference, ki so popolnoma izmišljeni. ChatGPT odpira tudi pomembna vprašanja glede avtorstva in kršenja akademskih vrednot.

Tudi goljufom lahko precej olajša delo: sposoben je namreč generirati povsem izmišljene podatke, ki ustrezajo danim zahtevam. Mnoge upravičeno skrbi tudi zasebnost pri njegovi uporabi. Poleg očitnih problemov, ki jih odpira uporaba umetne inteligence v izobraževanju, ne smemo pozabiti na pomanjkanje človeškega stika.

KJE TI CHATGPT LAHKO POMAGA?

Ker je ChatGPT jezikovni model, je pripraven predvsem za pisanje besedil. Pomaga ti lahko pri pisanju spisov, esejev ali celo delov diplom. Lahko povzema že napisana besedila ali pa jih prevede. Pri programiranju ti lahko pomaga pri učenju novih programskih jezikov ali branju dokumentacije. Poda ti lahko tudi odgovore na faktografska vprašanja, celo precej specifična.

KJE JE CHATGPT PRECEJ NEUPORABEN?

Kompleksne naloge in logično mišljenje nikakor nista njegovi vrline. Zato je ime »umetna inteligenca« brez poznavanja delovanja nevronskih mrež lahko nekoliko zavajajoče. Poleg tega ni preveč izviren – njegovi predlogi temeljijo na največkrat vidjenih rešitvah na spletu. Tvojega lastnega mnenja zato v večini primerov ne more nadomestiti.

SE BO ŠOLSTVO PRILAGODILO NOVI TEHNOLOGIJI?

Umetna inteligenca še zdaleč ni niti edini niti največji pretres, ki ga je doživelo šolstvo. Med prvimi odzivi na ChatGPT so se pojavila orodja, ki odkrivajo besedila, generirana s pomočjo umetne inteligence. OpenAI je tako ponudil orodje AI Text Classifier, druga možnost je GLTR. Vendar imajo ta orodja problem: modeli za generiranje so korak pred njimi in so preprosto predobri. Zaenkrat se glede uporabe ChatGPT še pojavljajo zadržki in njegova uporaba je ponekod celo prepovedana.

ZGODOVINSKI POSNETEK ZEMLJE SKOZI MINIATURNO KAMERO SLOVENSKEGA SATELITA

Evropska vesoljska agencija (ESA) je sliko Zemlje s 6000 kilometrov oddaljenega satelita TRISAT-R izbrala kot Technology image of the week na svojem spletnem mestu. Gre za prvi posnetek Zemlje s tako majhno kamero.

TRISAT-R JE MISIJA SLOVENSKEGA SATELITA

TRISAT-R je misija slovenskega nanosatelita, ki so ga Univerza v Mariboru, SkyLabs in ESA 13. julija 2022 z nosilno raketo VEGA-C izstrelili v srednjo Zemljino orbito na višino 6000 kilometrov.

Misija TRISAT-R s svojim več kot 16-mesečnim uspešnim delovanjem prikazuje, kako je mogoče uporabiti izjemno miniaturno in energijsko učinkovito tehnologijo v obliki stroškovno učinkovitih nanosond za spremljanje okolja v realnem času.

KRAMBERGER Z DODATNIMI POJASNILI

»Samo predstavljajte si, da je izjemno miniaturna kamera, velika manj kot dva kubična milimetra, na krovu satelita TRISAT-R, ki kroži v srednji Zemljini orbiti na višini 6000 kilometrov, naredila fotografijo izjemno velikega objekta – našega prelepega planeta Zemlje.« pravi dr. Iztok Kramberger s Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru, ki je tudi direktor za inovacije pri podjetju SkyLabs.

»Na krovu satelita sta dve miniaturni kameri, ki služita kot tehnološki demonstraciji uporabe visoko miniaturne tehnologije slikanja. /.../ Medtem ko je bil naš glavni cilj eksperimenta zajemanje učinka črnega sonca, ki ga povzroči prelivanje slikovnih točk na senzorju kamere med slikanjem sonca, nam je uspelo posneti tudi to osupljivo fotografijo našega planeta Zemlja.« pojasnjuje Kramberger. Dodaja, da je fotografija izjemno nizke ločljivosti, saj miniaturne kamere niso namenjene slikanju ali oddaljenemu opazovanju Zemlje, obenem pa satelit za svoje usmerjanje uporablja zgolj nizko energijsko aktivno krmiljenje magnetnega momenta in posledično je težko doseči boljše usmerjanje.

»Obe miniaturni kameri na krovu sta neposredno izpostavljeni močnemu sevanju brez kakršne koli zaščite. Tako nam ni le uspelo načrtati in izdelati našega prvega integriranega vezja za vesoljsko rabo v manj kot 18 mesecih, med dobro znano polprevodniško krizo, ampak uspešno demonstriramo tudi njegove zmogljivosti, ki omogočajo, da naše tehnologije z visoko stopnjo integracije uspešno delujejo tudi v sevno najzahtevnejših okoljih.« zaključuje Kramberger.

Avtor: Tilen Kemperle

“Bilo je nekoč v Ljubljani. In še vedno je...”

Pizzeria Parma je pizzeria z najdaljšo tradicijo v Sloveniji in tudi na področju bivše Jugoslavije. V začetku 1970-ih so v pasaži Maxija pričeli peči pice, ki so v Ljubljani povzročile pravo evforijo. Avtentičen okus pic, pečenih v izvirni pečici tistih dni, ki navdušujejo že več kot 45 let!

ŠTUDENTSKA LEGENDA? VSEKAKOR, IN TO S PONOSOM!

NA EVROPSKIH TLEH ODKRIT NAJSTAREJŠI MEGAPLENILSKI PLIZAVER

Fosili 170 milijonov let starega starodavnega morskega plazilca iz dobe dinozavrov so identificirali najstarejšega znanega megaplenilskega pliozavra. Pliozavri spadajo v skupino morski plazilcev, ki so tesno povezani s slavnimi plezozavri z dolgim vratom.

Fosil sicer ni nov. Našli so ga namreč že pred 40 leti v severovzhodni Franciji. Mednarodna skupina paleontologov ga je zdaj analizirala in identificirala kot nov rod pliozavrov: *Lorainosaurus* ali *lorainozaver*.

LORAINOZAVER, VEČ KOT 6 METROV DOLG PLIOZAVER

Pliozavri so bili vrsta plezozavrov s kratkimi vratovi in masivnimi lobanjami. Pojavili naj bi se pred več kot 200 milijoni let, vendar so dolgo ostali manjši pripadniki morskih ekosistemov, dokler se niso nenadoma razvili v ogromne in nadvse vrhunske plenilce. Nova študija kaže, da je ta prilagoditveni premik sledil razlikovanju prehranjevalnih niš in globalnemu upadu drugih plenilskih morskih plazilcev pred več kot 170 milijoni let.

Lorainozaver je postal najstarejši pliozaver z velikim telesom, ki ga predstavlja povezano okostje. Imel je več kot 1,3 metra dolge čeljusti z velikimi stožčastimi zobmi in zajetno telo v obliki torpeda, ki so ga poganjale štiri okončine v obliki plavuti. Ta velikanski plenilec je v dolžino dosegel več kot 6 metrov, od gobca do konca repa, in je živel v zgodnjem srednjem jurskem obdobju.

PLIOZAVRI SO VLADALI MORJU, KI JE POKRIVALO DANAŠNJO FRANCIJO

»Lorainozaver je bil eden prvih resnično velikih pliozavrov. Povzročil je dinastijo

megaplenilcev morskih plazilcev, ki so oceanom vladali približno 80 milijonov let.« pojasnjuje raziskovalec v Prirodoslovnem muzeju Bielefeld Sven Sachs, ki je tudi vodil študijo.

Zanimivo je, da je o plezozavrih iz tistega časa zelo malo znanega. »Naša identifikacija *lorainozavra* kot enega najzgodnejših megaplenilskih pliozavrov dokazuje, da so se ta bitja pojavila takoj po pomembnem prestrukturiranju ekosistemov morskih plenilcev čez mejo zgodnje do srednje jure, pred približno 171-175 milijoni let. Ta dogodek je močno vplival na številne skupine morskih plazilcev in megaplenilske pliozavride pripeljal do prevlade.« je dodal Daniel Madzia z Inštituta za paleobiologijo Poljske akademije znanosti, ki je sodeloval pri študiji.

Pliozavri so bili eni najuspešnejših morskih plenilcev svojega časa. »Znani primeri, kot sta *pliozaver* in *kronozaver*, so bili naravnost ogromni, saj so presegali 10 metrov. Bili so ekvivalentni današnjim kitom ubijalcem.« je povedal soavtor študije Benjamin Kear, sicer kustos paleontologije vretenčarjev in raziskovalec paleontologije v Muzeju evolucije Univerze Uppsala.

VSE VEČ ZNANEGA O PLIOZAVRIH

Razen kratkega poročila, objavljenega leta 1994, so fosili *lorainozavra* ostali nepojasneni do danes. Raziskava je nakazala, da se je vladavina velikanskih megaplenilskih pliozavrov začela prej, kot so predvidevali pred tem. »Lorainozaver je kritičen dodatek k našemu znanju o starodavnih morskih plazilcih iz dobe dinozavrov, ki še ni v celoti pojasnjena,« pravi Benjamin Kear.

Avtor: Žiga Kastelic

HUDO CENA! DIJAŠKI MENU

My
Rewards
PROGRAM ZVESTOBE

NALOŽI SI APLIKACIJO, ZBIRAJ
TOČKE IN UŽIVAJ V SLASTNIH
NAGRADAH!

* Pokaži svojo dijaško izkaznico in izberi svoj menu z enim izmed naših klasikov - hudo ugodno!

BenQuick®

·SLADKI GREH·®

Ko ti vse dol pade,
je čas za sladke razvade.

Za užitek med učenjem, dvig energije ali pa
sprostitvev po testu si privošči **BenQuick kakav, vročo
čokolado, žitno ali belo kavo**. Hočeš da je tvoj čas
še slajši? Popestri svoje tople BenQuick
napitke s prelivni **Sladki greh!**